

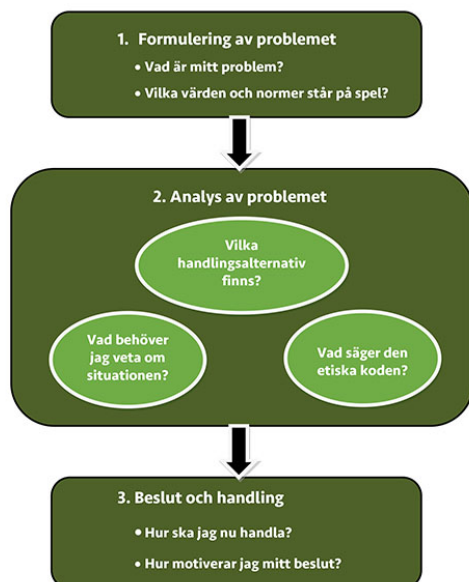
Etisk kod för arbetsterapeuter: Exempelsamling framarbetad av förbundets etiska råd

Exempel 4. Konflikt mellan regler, ansvar, säkerhet och olika behov

Eva är 35 år och har en intellektuell funktionsnedsättning. Hon bor i ett boende med särskild service för vuxna enligt LSS, tillsammans med tre andra personer. Du har provat ut och förskrivit en elrullstol som personligt hjälpmedel till Eva. Du har fått veta att personalen under flera år lånat ut elrullstolen även till Karl, som bor i samma boende.

Enligt gällande regler får ett personligt hjälpmedel inte användas av någon annan än den det har förskrivits till. För att tillgodose Karls behov borde personalen på boendet alltså ha aktualiserat frågan om elrullstol för Karl. Men de har tänkt att en sådan begäran inte skulle ha hanterats positivt, då han enbart använder den som ett fritidshjälpmedel på helgerna. Dessutom finns det inte förvaringsutrymmen för mer än en elrullstol på boendet.

Modell för etisk analys (ur *Etisk kod för arbetsterapeuter*, 2018)

1. Formulering av det etiska problemet

Du som arbetsterapeut ska följa gällande regler och ska se till se till att hjälpmedel används på ett patientsäkert sätt. Här finns också ett ansvar mot finansören av hjälpmedlet. Men främst har arbetsterapeuten skyldigheter mot Eva. Elrullstolen används inte på ett regelrätt sätt eftersom även Karl har kört elrullstolen en längre tid.

Ditt etiska problem är att det finns en konflikt mellan arbetsterapeutens skyldighet att tillämpa samhällets fastställda regler, säkerhetsaspekter och ansvaret mot finansören och skyldigheterna mot Eva och Karl. Ska du för att se till att även Karl får tillgång till elrullstol blunda för regelverk, ansvar och säkerhet?

Genom att läsa den etiska koden kommer du fram till att de värden och normer som står på spel är:

- Hur ska du prioritera resurser till personer med störst behov?
- Hur ska du samverka med kollegor, andra yrkesgrupper och insatser för att på bästa sätt tillgodose bådars behov?

2. Analys av det etiska problemet

I den etiska koden hittar du följande ställningstaganden som förefaller relevanta att väga in i den fortsatta bedömningen. Sträva efter att få fram personernas egen uppfattning och behov, i detta fall i första hand Eva men också Karls.

Använda resurser på ett kostnadseffektivt sätt så att kostnaden står i rimlig proportion till nyttan för personen. Följa arbetsgivarens riktlinjer och visa lojalitet mot arbetsgivaren så långt detta är förenligt med professionsetiken i övrigt. En annan aspekt är att klargöra det egna kompetensområdet för att kunna avgränsa arbetsterapeutens kompetensområde från andra yrkesutövares.

Du behöver ta reda på vad som har hänt och hur de olika personerna har agerat. I första hand behöver du följa upp hur den förskrivna elrullstolen används av Eva och hur hennes behov tillgodosetts. Har Karls användning av elrullstolen påverkat elrullstolens säkerhet för Eva?

Du behöver även ta reda på hur det kommer sig att Karl använder elrullstolen och vem som initierat detta. Vad är viktigt för Karl själv? Du behöver ta reda på hur personalen agerat och vilken kunskap den har.

Olika handlingsalternativ:

- Skulle det kunna komma något positivt ut av att ignorera att Karl använder elrullstolen?
Det skulle innebära att du blundar för att personalen på eget initiativ frångått de regler som gäller för förskrivning och de patientsäkerhetsrisker det medför. Vad skulle konsekvenserna bli för fortsatt samverkan, och din möjlighet som arbetsterapeut att arbeta för patienternas bästa?
- Initiera en utbildning för personalen om förskrivning av hjälpmedel.
- Klargöra att det är Evas förskrivna elrullstol och kontrollera att funktionerna är anpassade efter henne.
- Initiera ett nytt ärende kring Karls behov av fritidsaktiviteter och undersöka vilka olika möjligheter som finns.
- Involvera personalen som arbetar hos Karl.

3. Beslut och handling

Utifrån din analys av det etiska problemet som sker dels med vägledning av etiska koden, dels med fortsatt informationsinhämtande från Eva, Karl, chefen och personalen, kommer du fram till att du inte kan ignorera situationen. Hur skulle du göra?